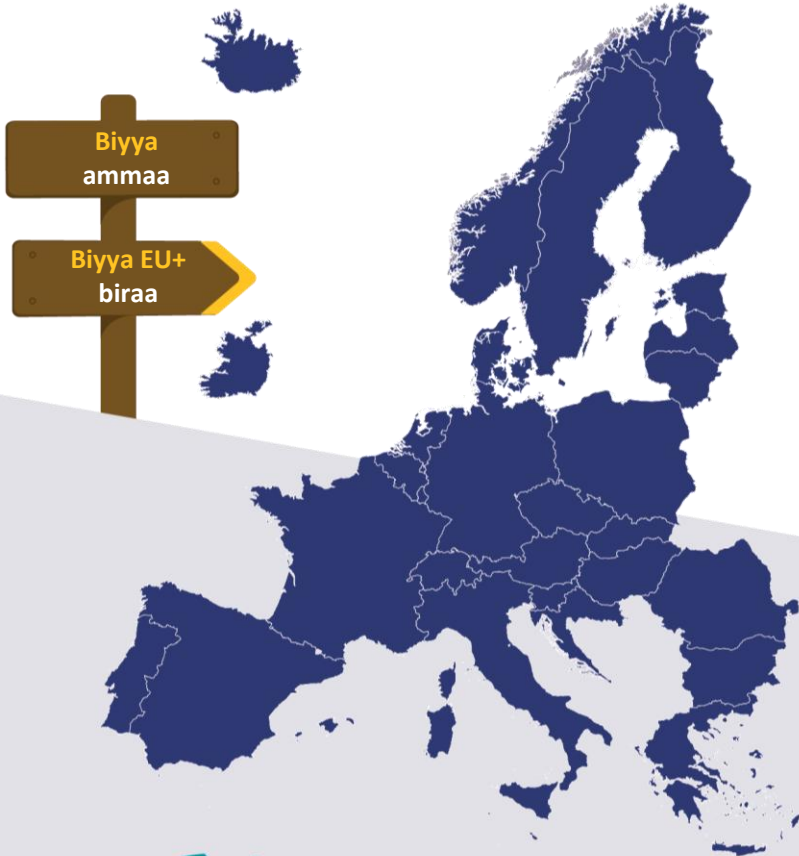

WAA'EE DABBIIN BULCHIINSA KOOLUUGALTUMMAA FI GODAANSAA WANTA BEEKUU QABDAN?

Gosa B

LAMMIIWWAN BIYYA SADAFFAA BIYYA EU+ KEESSATTI
SEERAAN ALA OSOO JIRAATANII ARGAMAN

QABIYYEEWWAN

Barruu kana maaliif fudhattu?	3
Dambiin bulchiinsa kooluugaltummaa fi godaansaa maali?	4
Mirgoota keessan yeroo adeemsa AMMR keessa jirtan?	5
Yeroo adeemsa AMMR keessa jirtan bakka turuu qabdan?	6
Adeemsa kana irratti maaltu isin irraa eegama?	6
Ashaaraa qubaa fi suura kennuuf maaliif dirqamtu?	7
Dirqamoota keessan yoo hin kabajne maaltu dhufa?	8
To'atamuu jechuun maali?	9
Gara biyya EU+ biraatti nan dabarfama yoo ta'e akkamittan beeka?	10
Adeemsichi yeroo hangamii fudhata?	11
Yoo murtoo dabarsaatti waliigaluu baattan maaltu ta'a?	12
Waa'ee adeemsa kooluugaltummaa wanta beekuu qabdan (bakka dhiibbaa rarra'uu fi ol iyyannoo qabatamaa walitti dhufu)	13
Daataa dhuunfaa akkamiitu walitti qabama?	14
Daataa dhuunfaa keessaniin walqabatee mirgoonni keessan maali?	14

BARRUU KANA MAALIIF FUDHATTU?

Eeyyama malee biyya kana keessa turuun keessan argameera, sababa kanaaf ashaaraan qubaa fi suuraan keessan kan kaafameera, odeeffannoon kun gara kuusdeetaa Eurodac tti kan darbeera, yookaan:

- Kanaan dura biyya EU+ kan biraa keessatti eegumsa idil-addunyaa (koolugaltummaa jedhamuunis beekama) argachuuf iyyata dhiheessitaniittu.
- Biyya amma keessa jirtan irraa kan hafe gara biyya EU+ biraatti jijjiiramtanii jirtu.
- Caaseffama qubsuma Awurooppaa ykn biyyaalessaa ykn galmee namoomaa jalatti biyya EU+ kan yeroo ammaa keessa jirtan irraa kan hafe kan biraatti deebitee qubsiifamtaniittu

Biyya EU+ biraa keessatti argamuun isin irraa eegamuu akka danda’u waan argameef biyya EU+ kamitti jijjiiramuu akka qabdan murteessuuf adeemsa keessa galtanii jirtu.

Odeeffannoo barbaachisaa ta’e hunda barruu kana keessatti ni argattu.

Amma Latvia kan biyya EU+ taate keessa jirtu.

Biyyoonni EU+ kan ta’an:

Biyyoota Miseensota Gamtaa Awurooppaa (EU) 27: Awustiriyaa, Beeljiyeem, Bulgaariyaa, Kirooshiyaa, Qoophiroos, Cheek, Deenmaark, Istooniyaa, Fiinlaand, Faransaay, Jarmanii, Giriik, Hangaarii, Xaaliyaan, Laativiyyaa, Luutaaniyaa, Luugeembarg, Maaltaa, Neezerlaand, Poolaand, Poorchugaal, Rippaabilika Aayerlaandii, Roomaaniyaa, Isloovaakiyaa, Isloovaaniyaa, Ispeen, Siwiidin fi

biyyoota biroo 4: Ayislaand, Lechtenistiyaan, Noorweey, Siwiizerlaand

DAMBIIN BULCHIINSA KOOLUGALTUMMAA FI GODAANSAA MAALI?

Biyyoonni EU+ seera waliigalaa Dambii Bulchiinsa Koolugaltummaa fi Godaansaa (AMMR) jedhamu irratti waliigalaniiru. Seerri kun biyyi kam iyyata eegumsa idil-addunyaa qorachuuf itti gaafatamummaa akka qabdu murteessuuf gargaara. Akkasumas haalawwan namni gara biyya EU+ tti jijjiirame ykn qubsiifame garuu eeyyama malee biyya EU+ biraa keessa turuun isaa argameef seera ni kenna.

Yoo kanaan dura eegumsa idil-addunyaa argachuuf iyyata dhiheessitan ta'e biyyoota EU+ keessaa tokko iyyata keessan akka qoratu wabii isiniif kennama garuu biyyi EU+ kamtu itti gaafatamummaa akka fudhatu filachuu hin dandeessan. Biyyi iyyata keessan qorattu seerota dambii AMMR tiin murtaa'a.

Barruu kana keessatti wanti isiniif hin galle yoo jiraate, qondaala immigireeshinii gaafachuu dandeessu.

Yeroo kanatti biyyoonni EU+ iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa akka qabu ykn biyya EU+ kan biraa keessatti argamuun akka isin irraa eegamu qofa murteessu

Yoo biyyi EU+ kan biraa iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa akka qabu murtaa'e, ykn biyya EU+ kan biraa keessatti argamuun isin irraa eegama ta'e, gara biyya sanaatti jijjiiramuun keessan hin oolu.

MIRGOOTA KEESSAN YEROO ADEEMSA AMMR KEESSA JIRTAN

Akkasumas, biyyi EU+ kam iyyata keessan akka qoratu murteessuuf adeemsa irratti fooyya’iinsa gaafachuuf mirga qabdu. Odeeffannoo haaraa argachuu yoo feetaniif, hanga murtiin dhimma keessan irratti murtaa’e isinitti himamutti aanga’oota kana qunnamuu dandeessu.

Tarkaanfii kamiyyuu adeemsa kooluugaltummaa keessatti Ejensii Baqattootaa Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii (UNHCR) qunnamuuf mirga qabdu.

UNHCR dantaa fi mirga koolu galtootaa fi baqattootaa ni eega.

Odeeffannoo quunnamtii UNHCR fi odeeffannoo adeemsa kooluugaltummaa fuula marsariitii UNHCR: <https://help.unhcr.org/> irraa argachuu dandeessu.

➤ YEROO ADEEMSA AMMR KEESSA JIRTAN BAKKA TURUU QABDAN

- Yeroodhaaf biyya kana keessa turuun dirqama.
- Yoo aangawoonni biyyi EU+ kan biraa iyyata keessan qorachuun dirqama ta'uu murteessan, aangawoonni imala keessan gara biyya sanaa ni qopheessu.

➤ SIRI-ADEEMSA KANA IRRATTI MAALTU ISIN IRRAA EEGAMA?

Dirqama:

- ✔ Eenyummaa keessan mirkaneessuuf sanada qabdan hunda dhiheessaa. Yoo sanada eenyummaa qabaattan garuu isin bira hin jiru ta'e ammas yeroo darbe mootummaan biyya keessan keessa jiruun tokko akka isiniif kenne aangawootaaf beeksisuu qabdu.
- ✔ Yeroo gara biyya EU+ biraa deemtan kamiyyuu aangawootatti beeksisaa.
- ✔ Yoo eeyyama malee biyya EU+ keessa turtan aangawoota beeksisaa.
- ✔ Waa'ee maatii dhiyoo biyya kana ykn biyya EU+ kan biraa keessatti qabdan kamiyyuu aangawootatti beeksisaa.
- ❗ **MURTEESSAA!** Ashaaraa qubaa keessan kennuu fi suuraan keessan akka kaafamu seeraan dirqama qabdu.

ASHAARAA QUBAA FI SUURA KENNUUF MAALIIF DIRQAMTU?

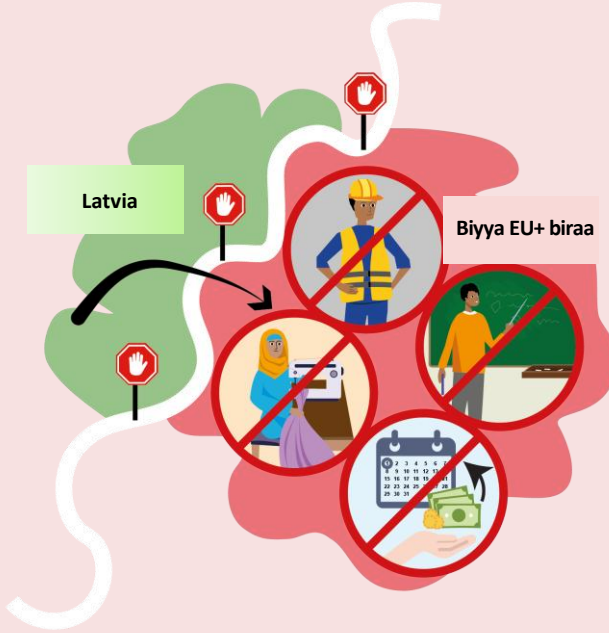
Angawoonni biyya kana keessa jiran ashaaraa qubaa fi suuraa keessan ni fudhatu. Daataan kun odeeffannoo eenyummaa keessanii fi odeeffannoowwan barbaachisoo biroo waliin gara kuusdeetaa Awurooppaa waliinii Eurodac jedhamutti ni darba.

Kuusdeetaan kun biyyoota EU+ 31 hundaan kan fayyadamu yoo ta'u, isaanis daataa keessan adeemsisuun odeeffannoo keessan argachuu danda'u. Yoo eeyyama malee gara biyya EU+ kan biraatti deemtanii fi ashaaraan qubaa keessan irra deebi'amee fudhatame, daataa keessan kan Eurodac keessatti kuufame hundi aanga'oota biyya sanaatti ni mul'ata.

Odeeffannoon dabalataa waa'ee kuusdeetaa Eurodac barruu addaa biraa keessatti kennameera.

➤ DIRQAMOOTA KEESSAN YOO HIN KABAJNE MAALTU DHUFA?

Yoo eeyyama malee gara biyya EU+ kan biraa deemtan ykn biyya EU+ adda ta’etti eegumsa idil-addunyaa argachuuf iyyattan, gara biyya EU+ kan iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti deebi’uun keessan hin oolu.

Biyya EU+ keessatti argamuun isin irraa eegamu irraa kan hafe yoo argamtan bilisummaan keessan daangeffamuu fi deeggarsa xiqqaa argachuu dandeessu.

➤ TO'ATAMUU Jechuun Maali?

To'atamuu jechuun bakka murtaa'aa bilisaan bahuu hin dandeenye keessa kaa'amuu jechuudha. Aangawoonni sababa sirrii ta'e qabaachuu qabu. Dhimma keessan irratti filannoo biraa akka hin danda'amne mirkaneeffachuu qabu. Aangawoonni murtoo osoo hin kennin dura haala dhuunfaa keessan ni madaalu. Sababoonni to'atamuu fakkeenyaaf:

- dirqama bakka murtaa'e tokko keessa turuu yoo hin kabajne, ykn balaan isin deebitanii baqachuu fi aangawoonni isin argachuu yoo dadhaban
- Murtee gara biyya EU + iyyata kooluugaltummaa keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti akka jijjiiramtan murtaa'ee ykn isin qaqqabee garuu jijjiirraa dura balaan miliquu yoo jiraate
- balaa nageenyaa yoo fiddan.

Yoo to'atamtan murtii sanatti ol iyyannoo dhiyeessuun gargaarsa seeraa fi bakka bu'ummaa bilisaa gaafachuu ni dandeessu.

! **MURTEESSAA!** Eeyyama malee gara biyya EU+ kan biraa yoo deemtan gara fuulduraatti balaa to'atamuu keessan ni dabala.

GARA BIYYA EU+ BIRAATTI NAN DABARFAMA YOO TA'E AKKAMITTAN BEEKA?

Biyya EU+ biraa keessatti argamuun akka isin irraa eegamu yoo mirkanaa'e, **murteen jijjiirraa** biyya EU+ kamitti akka jijjiiramtan ibsu isiniif kennama.

Yoo biyya EU+ keessatti argamuun isin irraa barbaadame, aangawoonni afgaaffii dhuunfaa isin waliin gochuu dhiisuu danda'u.

Haa ta'u malee, maaliif gara biyya sanaatti jijjiiramuu akka hin qabne ykn haayyama biyyaa kana keessa turuu maaliif argachuu akka qabdan ibsuuf carraa ni argattu.

Akkaataa odeeffannoo kana itti kennitan armaan gaditti odeeffannoo argachuu dandeessu:

- sababoota gara biyya EU+ kan birootti jijjiirachuu akka hin dandeenyee fi maaliif biyya kana keessa turuun isiniif hayyamamu akka qabu ilaalchisee ibsa barreeffamaa aanga'ootaaf kennuu qabdu.

➤ ADEEMSICHI YEROO HANGAMII FUDHATA?

Qunnamtiin biyyoota gidduu jiru yeroo baayyee hanga **ji'a 1** fudhata.

Biyyi EU+ kan biraa iyyata keessan akka qorattu yoo mirkaneessite, guyyaa gaaffii usin jijjiirraa fudhattan irraa eegalee **ji'oota 6** keessatti ni jijjiiramtu.

Yoo yeroo ammaa **hidhamtan ykn gara fuulduraatti hidhamtu ta'e**, dhimmi keessan **hatattamaan ilaalama**. Jijjiirraan keessan **torban 5** keessatti qindaa'uu qaba. Torban 5 keessatti jijjiirraan yoo hin raawwatamne hidhaa irraa ni hiikamtu. Haa ta'u malee jijjiirraan keessan ammas guyyaa biyyi EU+ iyyata kee qorachuuf itti gaafatamummaa fudhate irraa eegalee **ji'oota 6 keessatti** kan qophaa'u ta'a

Yoo yakka raawwattanii mana hidhaa keessa jirtu ta'e yeroon jijjiirraadhaaf murtaa'e hanga **waggaa 1tti ol guddachuu** ni danda'ama.

! **MURTEESSAA!** Yoo miliqhan, dhokattan ykn qaamolee gurmaa'ina jijjiirraa keessatti argaman waliin tumsa hin gootan ta'e, **yeroon jijjiirraa sanaa hanga waggaa 3 tti ol guddachuu** danda'a.

➤ YOO MURTOO DABARSAATTI WALIIGALUU BAATTAN MAALTU TA'A?

Biyyi EU+ kan biraa iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa akka qabdu yoo murtaa'e **murtii jijjiirraa** isin qaqqaba. Murteen kun biyya kamitti akka jijjiiramtan isin beeksisa.

Murtii jijjiirraa irratti yoo walii hin galle sababa keessan mana murtiif dhiyeessu dandeessu. Kunis ol iyyannoo dhiyeessu jedhama. Murtii tokko yeroo ol iyyannoo dhiheessitan manni murtii murtii isa dhumaa ni kenna.

Murtii jijjiirraa irratti ol'iyannoo dhiheessuuf sababoonni sadii qofa:

- gara biyya addaa EU+ sanaatti dabarfamuun mirga namoomaa keessan kan faallessu ta'a yoo ta'e
- odeeffannoon haaraan yeroo murtii jijjiirraa sanatti hin argamne kan murtii sana irratti dhiibbaa uumuu danda'u yoo jiraate
- biyya EU+ kan biraa keessa maatii qabdu kan isaan waliin deebitee walitti makamuu qabdu.

Gorsaa seeraa mataa keetii qacaruuf humna yoo hin qabaanne, gorsaan seeraa ol iyyannoo irratti bilisaan isin gargaaru ni kennama.

Adeemsa kana hunda keessatti namni afaan hiiku afaan isin hubachuu dandeessan dubbatuun isiniif deeggarama.

YEROO DHIIBBAAN RARRA'UU FI OL IYYANNOON QABATAMAA WALITTI DHUFU WAA'EE OL IYYANNOO WANTA BEEKUU QABDAN

Yeroon, eessatti fi akkamitti ol iyyannoo akka dhiheessitan murtii jijjiirraa isiniif kenname keessatti ni ibsama.

Murtee gara biyya EU+ biraatti isin dabarsuu irratti sababa ykn sababoota walii hin galleef kennuu qabdu.

Akkasumas sababa ykn sababooya gara biyya EU+ kan iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti osoo ol iyyannoo keessan itti fufee jiruutti akka hin jijjiiramne ibsuu qabdu..

Manni murtichaa jalqaba iyyannoon keessan osoo itti fufee jiruu **ji'a 1** keessatti bu'aa ol'iyyannoo biyya kana keessatti eeguu akka dandeessan murteessa. Kunis ol iyyannoo bu'aa rarra'uu irrattii jedhamuun beekama.

Manni murtii bu'aa ol iyyannoo biyya kana keessatti eeguu akka hin dandeenye yoo murteesse, iyyanni keessan osoo itti fufee jiruu gara biyya EU+ iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti ni dabarfamtu.

Manni murtichaa yeroo ol iyyannoon keessan itti fufee jiruutti biyya kana keessa akka turtu isiniif eeyyamamuu qaba jedhee yoo murteesse, manni murtichaa guyyaa murtiin bu'aa addaan cituu kenname irraa eegalee ji'a 1 keessatti gara biyya EU+ iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti jijjiiramuu akka qabdan murteessuuf ni yaala.

Yoo ol'iyyannoon keessan fudhatama hin arganne, gara biyya EU+ kan iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti ni dabarfamtu. Jijjiirraan kun guyyaa manni murtii murtii dhumaa kenne irraa eegalee ji'oota 6 keessatti raawwatamuu qaba.

Yoo yeroo ammaa hidhamtanii jirtu ta'e ykn gara fuulduraatti hidhamtu ta'e, dhimmi keessan hatattamaan ilaalama. Jijjiirraan keessan torban 5 keessatti qindaa'uu qaba. Torban 5 keessatti jijjiirraan yoo hin raawwatamne hidhaa irraa ni hiikamtu. Haa ta'u malee, jijjiirraan keessan ammallee guyyaa biyyi EU+ iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdu gaaffii fudhatte irraa eegalee ji'oota 6 keessatti ni qophaa'a.

MURTEESSAA! Angawoota waliin tumsuu fi gara biyya EU+ kan iyyata keessan qorachuuf itti gaafatamummaa qabdutti imaluu qabdu.

▶ DAATAA DHUUNFAA AKKAMIITU WALITTI QABAMA?

Qondaaltonni biyya EU+ keessa jirtan odeeffannoo murtaa'e walitti ni qabu, kanneen armaan gadii dabalatee:

- Odeeffannoo dhuunfaa keessanii fi kan miseensota maatii isin waliin imalan (maqaa, lammummaa, guyyaa fi bakka dhalootaa). Yoo kanaan dura maqaa fi ibsa adda addaa fayyadamtan ta'e waa'ee sanaa isin gaafatu.
 - Odeeffannoo waa'ee eenyummaa fi sanada imala keessanii.
- Odeeffannoo biroo eenyummaa keessan mirkaneessuu danda'u kan akka ashaaraa quba keessanii kamiyyuu.
 - Ibsa waa'ee miseensota maatii kamiyyuu biyya EU+ biraa jiraatan, kan akka odeeffannoo dhuunfaa isaanii, yeroo dhumaafyoom akka wal qunnamtan, bakka isaan jiranii fi haala seeraa isaanii.
 - Ibsa waa'ee sanadoota qabdan kamiyyuu kan biyya EU+ keessa jiraachuuf isin dandeessisan yoo kun dhimma keessan irratti raawwatiinsa qabaate.
 - Odeeffannoo sanadoota biyya EU+ keessatti waggaa tokkoo ol akka barattan agarsiisan.
 - Odeeffannoo waa'ee biyyoota kam keessa deemtanii biyya kana akka geessan.
 - Haala dhuunfaa keessanii.
 - Guyyaa iyyannoowwan eegumsa idil-addunyaa kanaan dura dhiyaatan kamiyyuu fi bu'aa iyyannoowwan sanaa.

▶ DAATAA DHUUNFAA KEESSANIIN WALQABATEE MIRGOONNI KEESSAN MAALI?

Daataa aangawootaaf kennitan kamiyyuu argachuuf mirga qabdu.

Yoo daataa dhuunfaa keessan kamiyyuu sirrii miti ykn seeraan hin hojjetamne jettanii amantan, daataa sirrii hin taane akka sirreeffamu ykn daataa seeraan ala hojjetame akka haqamu gaafachuuf to'ataa daataa qunnamuudhaan daataa dhuunfaa keessan argachuuf gaafachuu dandeessu.

Odeeffannoo armaan gadii fayyadamuun to'ataa daataa biyya kana keessa jiru qunnamuu dandeessu.

Eegduu Daangaa Naannoo | www.rs.gov.lv

Wajjira Dhimma Lammummaa fi Immigireeshinii | www.pmlp.gov.lv

YAADANNOO KOO

Barruun kun kaayyoo odeeffannoo qofaaf kan qophaa'edha. Ofii isaatii mirga ykn dirqama hin uumu. Ejensiin Koolugaltummaa Gamtaa Awurooppaa (EUAA) qaama ijoo meeshaa kanaa kan kenne yoo ta'u, barruu kana baay'isuu fi jijjiiruun Biyyoota Miseensota Gamtaa Awurooppaa qofaaf EUAA tiinn eeyyamameera. EUAA odeeffannoo barruu kana keessatti Biyya Miseensa Gamtaa Awurooppaatiin itti dabalaman sirrii ta'uu, qabiyyee, guutummaa, seera qabeessummaa ykn amanamummaa isaatiif itti gaafatamummaa hin fudhatu EUAA nis ta'e namni EUAA bakka bu'ee hojjetu kamiyyuu odeeffannoo barruu kana keessatti argamutti fayyadamuu danda'uuf itti gaafatamummaa hin qaban.

© Ejensii Koolugaltummaa Gamtaa Awurooppaa, 2025